

Dominika Potempa

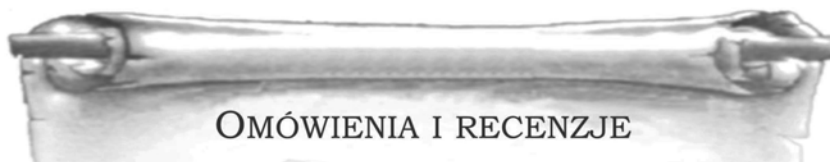
"Angielsko-polski słownik informacji naukowej i bibliotekoznawstwa",
Jacek Tomaszczyk, Katowice 2009 :
[recenzja]

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 1/1, 139-141

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OMÓWIENIA I RECENZJE

Dominika Potempa
Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Jacek Tomaszczyk: *Angielsko-polski słownik informacji naukowej i bibliotekoznawstwa*. Katowice : Studio NOA : Uniwersytet Śląski, 2009. – 213 s. – ISBN 978-83-60071-22-9.– Dostępny w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej: <http://www.sbc.org.pl/publication/19137>

Przez kilkanaście wieków językami nauki i sztuki w Europie były łacina i greka. Uściślając, w kręgu kultury zachodnioeuropejskiej platformą porozumienia stał się martwy język nieistniejącego imperium rzymskiego. Znajomość łaciny była wyznacznikiem przynależności do elity intelektualnej, w niej prowadzono dysputy, badania i korespondencje. W czasach nowożytnych wielokierunkowa kolonizacja angielska oraz powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki spowodowały, że język angielski stał się językiem urzędowym bardzo wielu odległych terytoriów. Jednocześnie Imperium Brytyjskie i Stany Zjednoczone zaczęły odgrywać decydującą rolę w sferze nauki i wynalazczości. Nieprzypadkowo więc angielski przyjął funkcję nowej *lingua franca* – języka uniwersalnego, dostępnego zarówno światowej elicie intelektualnej jak i zwykłym obywatelom. Odtąd stał on się narzędziem porozumienia nauki, biznesu i kultury. To co najważniejsze i najbardziej nowatorskie, jeśli nie zostanie przełożone na angielski, najczęściej nie zaistnieje na ogólnoświatowym forum. Dlatego cieszy wzbogacenie się polskiego bibliotekoznawstwa o opracowany przez Jacka Tomaszczyka *Angielsko-polski słownik informacji naukowej i bibliotekoznawstwa*. Wedle intencji Autora *Słownik* przeznaczony jest przede wszystkim dla studentów kierunków bibliotekoznawczych i informacji naukowej, których przynajmniej kilka roczników miało utrudniony dostęp do angielskojęzycznej literatury fachowej ze względu na brak znajomości terminologii. Zwłaszcza upowszechnienie Internetu, jako źródła dostępu do najnowszych osiągnięć wiedzy, pogłębiło to zapotrzebowanie. Do słownika sięgną z pewnością również naukowcy i bibliotekarze–praktycy, dla których przeszukiwanie internetowych zasobów jest elementem codziennych obowiązków, zarówno tych związanych z obsługą użytkowników jak i kształtowaniem zbiorów.

Słownik został opracowany na podstawie artykułów z lat 2000-2005, pochodzących z dwunastu renomowanych czasopism fachowych, dostępnych zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej, co gwarantuje wysoką aktualność terminologiczną (choć mała która dziedzina nauki zmienia się tak szybko jak informatyka i jej pokrewne). Czasopisma te, m.in.: „Journal of Academic Librarianship”, „Library Quarterly”, „Journal of Documentation” czy „Scientometrics” są indeksowane w bazach danych „Social Sciences Citation Index” oraz „Library and Information Science Abstracts” – są więc znane na forum międzynarodowym, a kryterium ich wyboru jako podstawy słownika była również dostępność w Polsce. Subskrybowane przez większość naukowych bibliotek krajowych, są naturalnym narzędziem pracy osób zajmujących się bibliotekoznawstwem i informacją naukową. Poza tym Autor sięgnął do trzynastu istniejących już słowników i tezaurusów – polskich i obcych – funkcjonujących w polskiej nauce, z których najstarszym jest *Polski słownik archiwalny* pod red. W. Maciejewskiej wydany w 1974 roku. Najnowsze źródła to m. in.: dostępny w Internecie *Angielsko-polski słownik terminów z zakresu dokumentacji i informacji patentowej, ASIS Thesaurus of Information Science and Librarianship* (Ed. J. L. Milstead), wydanie 2 z 1998 roku i *Nowy słownik Fundacji Kościuszkowskiej polsko-angielski i angielsko-polski* z 2003 roku, jeden z najlepszych funkcjonujących na polskim rynku. Za podstawę wyboru terminologii do Słownika posłużyło wreszcie czternaście polskich norm dotyczących bibliotekarstwa i bibliografii, informacji naukowej, informacji i dokumentacji.

W efekcie powstał zbiór około 6 000 słów oraz połączeń wyrazowych, którego podstawowymi zaletami są przejrzystość i funkcjonalność. Znakomita większość haseł posiada wyłącznie przekład angielskiego terminu na język polski, jednak w przypadku polskich homonimów i angielskich terminów nieposiadających jeszcze polskich ekwiwalentów, zastosowano krótkie objaśnienia ich znaczenia np. „Cited half-life wskaźnik półtrwania czasopisma (liczba lat za jakie czasopismo otrzymało 50% ogółu uzyskanych cytowań w czasopismach uwzględnionych w bazie Journal Citation Reports w danym roku)” (s. 49). *Słownik* rozwija także i objaśnia skróty oraz skrótowce oraz nazwy własne organizacji, języków wyszukiwawczych i systemów, np. „CLA = Canadian Library Association Stowarzyszenie Bibliotekarzy Kanadyjskich” (s. 42); „LISTA = Library, Information Science and Technology Abstracts baza danych zawierająca opisy bibliograficzne i abstrakty artykułów, książek raportów naukowych oraz innych pub-

likacji z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej” (s. 134). Autor unika stosowania nadmiernej ilości odsyłaczy, co znacznie poprawia funkcjonalność słownika. Prócz terminologii angielskiej w wersji brytyjskiej (tam gdzie istnieją różnice pomiędzy angielskim amerykańskim i brytyjskim wprowadzone zostało oznaczenie US i GB), Słownik rejestruje słownictwo pochodzenia łacińskiego, które jest w powszechnym użyciu, np. „loc. cit. = loco citato w cytowanym miejscu” (s. 135). *Słownik* nie posiada indeksu, jednak jedynym poważniejszym mankamentem tej publikacji jest brak polsko-angielskiego odpowiednika, chociażby w formie skróconej. Zostało to nadrobione w wydaniu elektronicznym.

Nie zaskakuje zatem fakt, iż Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w kategorii „prace o charakterze teoretycznym, metodologicznym, źródłowym” uznało *Angielsko-polski słownik informacji naukowej i bibliotekoznawstwa* za pozycję godną Nagrody Naukowej SBP im. A. Łysakowskiego za rok 2009. Gratulujemy!